

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	08.01.2006
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.05.2006
Avaldamismärge:	

Pagulaste seadus

Vastu võetud 18.02.1997
[RT I 1997, 19, 306](#)
 jõustumine 09.07.1997

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
08.02.1999	RT I 1999, 18, 301	01.09.1999
15.02.1999	RT I 1999, 25, 365	01.01.2000
17.01.2001	RT I 2001, 16, 68	16.02.2001
08.05.2002	RT I 2002, 42, 266	01.01.2003
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
15.01.2003	RT I 2003, 13, 65	01.05.2003
28.09.2005	RT I 2005, 54, 430	01.01.2006
14.12.2005	RT I 2005, 71, 548	08.01.2006, osaliselt 1. 03. 2006

(õ) 25.07.2006 17:00

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib Eestis varjupaigataotleja ja pagulase õiguslikku seisundit ja viibimise aluseid, lähtudes ÜRO pagulasseisundi konventsioonist ja 1967. aasta 31. jaanuari pagulasseisundi protokollist (edaspidi *konventsioon*).

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse täiendavalt haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375) sätteid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi. [[RT I 2003, 13, 65](#)- jõust. 01.05.2003]

§ 2. Toimingute sooritamine

(1) Käesolevast seadusest tulenevaid toiminguid sooritavad Kodakondsus- ja Migratsiooniamet, Piirivalveamet ja tema kohalikud asutused – piirivalvepiirkonnad (edaspidi *piirivalveasutus*), politseiasutused, julgeolekuasutused, Sotsiaalministeerium ja tema valitsemisala asutused, kui seadusest või välislepingust ei tulene teisiti.

(2) Käesoleva seaduse alusel sooritatavad toimingud ei takista pädevate asutuste poolt toimingute sooritamist kriminaalmenetluses ja väärteomenetluses, samuti rahvusvaheliste õigusabitaotleste täitmise tagamiseks või õigusrikkumise ärahoidmiseks tehtavaid toiminguid.

(3) Vähemalt 16-aastane isik sooritab seadusega sätestatud toiminguid iseseisvalt, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti. [[RT I 2005, 71, 548](#)- jõust. 08.01.2006]

§ 3. Varjupaigataotleja, varjupaigataotlus ja varjupaik

(1) Varjupaigataotleja (edaspidi *taotleja*) on välismaalane, kes Eestis viibides või Eesti piiril palub kirjalikult, suuliselt või muul arusaadaval viisil Eesti Vabariigilt kaitset konventsiooni artiklis 1 nimetatud tagakiusamise eest või Eesti territooriumilt välja- või tagasisaatmise eest konventsiooni artikli 33 alusel.

(2) Varjupaigataotluseks käesoleva seaduse tähenduses loetakse elamisloa taotlust käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kaitse saamiseks.

(3) Varjupaiga andmiseks käesoleva seaduse tähenduses loetakse elamisloa andmist välismaalasele, kes on konventsiooni kohaselt pagulane.

(4) Välismaalase suhtes, kes taotleb elamisloa põhjendusel, et tema Eestist tagasi- või väljasaatmine võib kaasa tuua inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (RT II 2000, 11, 57) artiklis 3, ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikut alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni (RT II 1994, 14/15, 44) artiklis 3 nimetatud tagajärje või surmanuhtluse kohaldamise tema kodakondsusriigis või alalises asukohariigis, kohaldatakse käesoleva seaduse peatükke 1, 1¹, 2, 4–6, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(5) Välislepingust tuleneva varjupaigataotluse ülevõtmiskohustuse täitmisel võrdsustatakse välisriigis varjupaigataotluse esitanud välismaalane taotlejaga käesoleva seaduse mõistes.
[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 4. Pagulane

Pagulane käesoleva seaduse tähenduses on välismaalane, kellele on antud elamisloa, kuna ta on konventsiooni kohaselt pagulane.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 5. Elamisloa andmine

(1) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet annab tähtajalise elamisloa taotlejale, kes on konventsiooni kohaselt pagulane.

(2) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet annab tähtajalise elamisloa käesoleva seaduse § 3 lõikes 4 nimetatud välismaalasele, kes ei ole konventsiooni kohaselt pagulane, kuid kelle puhul on põhjendatult alust arvata, et tema Eestist tagasi- või väljasaatmine võib kaasa tuua inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 3, ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikut alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni artiklis 3 nimetatud tagajärje või surmanuhtluse kohaldamise tema kodakondsusriigis või alalises asukohariigis.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 6. Elamisloa andmisest keeldumine

(1) Kooskõlas konventsiooniga keeldub Kodakondsus- ja Migratsiooniamet elamisloa andmisest taotlejale, kes ei vasta konventsiooni artiklis 1 antud pagulase määratlusele, sealhulgas:

- 1) juhul, kui teda ohustav tagakiusamine piirdub kindla geograafilise alaga, kusjuures taotlejale on kättesaadav piisav kaitse taotleja kodakondsusriigi või alalise asukohariigi mõnes teises piirkonnas;
- 2) juhul, kui ta on välismaalane, kelle suhtes konventsiooni ei kohaldata.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud elamisloa andmisest keeldumise aluse ilmnemisel ei keelduta taotlejale elamisloa andmisest, kui ta vastab käesoleva seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud elamisloa andmise tingimustele.

(3) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet keeldub elamisloa andmisest välismaalasele, kes taotles elamisloa käesoleva seaduse § 3 lõikes 4 sätestatud alusel:

- 1) kui välismaalane ei suuda veenvalt põhjendada, et tema Eestist tagasi- või väljasaatmine võib kaasa tuua inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 3, ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikut alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni artiklis 3 nimetatud tagajärje tema kodakondsusriigis või alalises asukohariigis;
- 2) kelle suhtes käesoleva seaduse § 3 lõikes 4 nimetatud tagajärje saabumise võimalus piirdub kindla geograafilise alaga, kusjuures välismaalasele on piisav kaitse kättesaadav tema kodakondsusriigi või alalise asukohariigi mõnes teises piirkonnas.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud elamisloa andmisest keeldumise aluse ilmnemisel ei keelduta välismaalasele elamisloa andmisest, kui ta vastab käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 nimetatud elamisloa andmise tingimustele.

(5) Elamisloa andmisest keeldutakse, kui välismaalane on Eestis toime pannud esimese astme kuriteo või ta ohustab muul viisil riigi julgeolekut, ühiskondlikku turvalisust või avalikku korda.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 7. Taotleja õigused

(1) Taotlejale tagatakse Eesti Vabariigi põhiseadusest, seadustest ja muudest õigusaktidest ning konventsioonist, rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normidest ja rahvusvahelistest tavadest tulenevad õigused ja vabadused.

(2) Taotlejal on õigus:

- 1) saada teavet keeles, mida ta mõistab, tema õigustest ja kohustustest varjupaigamenetluses;
- 2) olla ühenduses ÜRO Pagulaste Ülemkomissari Ametiga (UNHCR);
- 3) kasutada varjupaigamenetluses esindajat, välja arvatud seletuste andmisel ja muu menetlustoimingu läbiviimisel, mida selle olemusest tulenevalt tuleb sooritada isiklikult.

(3) Taotlejal on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 7¹. Taotleja kohustused

(1) Taotleja on kohustatud järgima Eesti põhiseaduslikku korda ning Eesti õigusakte.

(2) Taotleja on kohustatud isiklikult ja igakülgset kaasa aitama varjupaiga taotlemise asjaolude selgitamisele, sealhulgas:

- 1) esitama piirivalveametniku või kodakondsus- ja migratsiooniametniku nõudmisel vormikohase varjupaigataotluse;
- 2) andma toimingut sooritavatele valitsusasutustele suulisi ja kirjalikke andmeid ja seletusi;
- 3) esitama kõik andmed ja dokumendid ning muud tema valduses olevad tõendid, mis omavad tähtsust varjupaigataotluse menetlemisel;
- 4) võimaldama asjade ja isiku läbivaatust, röntgeniülesvõtte tegemist, vanuse kindlakstegemise testi läbiviimist ning asjade ja dokumentide hoiulevõtmist;
- 5) aitama kaasa varjupaigataotluses esitatud asjaolusid tõendavate dokumentide muretsemisele;
- 6) lubama teostada tervisliku seisundi kontrollimist;
- 7) lubama teostada fotografeerimist, daktüloskopeerimist ja DNA proovide võtmist;
- 8) aitama kaasa isiku tuvastamiseks ja kontrollimiseks vajalike andmete kogumisele;
- 9) järgima käesolevas seaduses sätestatud järelevalvemeetmeid;
- 10) ilmuma Kodakondsus- ja Migratsiooniametisse menetlustoimingu sooritamisele.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud kaasaaitamiskohustus laieneb varjupaigamenetluses ka taotleja esindajale.

(4) Varjupaigataotluse tagasivõtmisega ei lõpe välismaalase kaasaaitamiskohustused.

(5) Taotlejal ei ole varjupaigamenetluse ajal lubatud Eestis töötada ega Eestis ettevõtlusega tegeleda. Töötamise või ettevõtlusega tegelemise keelu rikkumise korral kohaldatakse välismaalaste seaduses (RT I 1993, 44, 637; 1999, 50, 548; 54, 582; 71, 686; 88, 808; 101, 900; 2000, 25, 148; 33, 197; 40, 254; 2001, 16, 68; RT III 2001, 7, 75; RT I 2001, 58, 352; 2002, 56, 351; 63, 387; 90, 521; 102, 599; 2003, 4, 20) sätestatud vastutust.
[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 7². Teabe kaitse varjupaigamenetluses

(1) Varjupaigamenetlus ei ole avalik.

(2) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud valitsusasutused, esmane vastuvõtukeskus, vastuvõtukeskus, tõlk ja keelevahendaja ning muud asjassepuutuvad isikud on kohustatud hoidma neile taotleja kohta teatavaks saanud teabe konfidentsiaalsena ja järgima taotleja isikuandmete töötlemisel isikuandmete kaitse nõudeid.

(3) Taotleja andmeid sisaldav teave tunnistatakse asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks. Taotleja andmeid sisaldava teabe töötlemine on lubatud üksnes seadusega ettenähtud ülesannete täitmiseks.

(4) Taotleja kohta kogutud andmete edastamine välisriigile on lubatud välisriigi poolt konventsiooni või muu välislepingu järgse kohustuse täitmise tagamiseks, tagades, et teavet ei anta üle taotleja kodakondsusriigile või alalisele asukohariigile, kus teda ähvardab tagakiusamine või käesoleva seaduse § 3 lõikes 4 nimetatud tagajärg.

(5) Kui varjupaigamenetluses kogutud andmeid edastatakse muule kui käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud asutusele, kehtivad käesoleva paragrahvi lõigetest 2–4 tulenevad kohustused ka nimetatud asutuse ja selle ametnike kohta.

[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

1¹. peatükk

VARJUPAIGAMENETLUS

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8. Varjupaigataotluse esitamine

(1) Varjupaigataotlus tuleb esitada Kodakondsus- ja Migratsiooniametile viivitamatult pärast Eestisse saabumist.

(2) Kui välismaalasel puudub seaduslik alus riigipiiri ületamiseks ja Eestisse saabumiseks, esitab välismaalane varjupaigataotluse piirivalveasutusele viivitamatult enne Eestisse saabumist.

(3) Varjupaigataotlus tuleb esitada isiklikult.

(4) Taotleja on kohustatud esitama viivitamata pärast varjupaigataotluse esitamist:

- 1) isikut ja kodakondsust tõendavad dokumendid ning muud dokumendid, mis võivad aidata kaasa isikusamasuse ja kodakondsuse tuvastamisele;
- 2) viisad ja elamisload;
- 3) piiriületusi tõendavad dokumendid;
- 4) dokumendid, mis tõendavad Eestisse saabumise asjaolusid ning viibimist teistes riikides pärast kodakondsusriigist või alalisest asukohariigist lahkumist (reisi-, transpordi-, majutus- jms teenuseid tõendavad dokumendid);
- 5) dokumendid ja muud tõendid, mis kinnitavad varjupaigataotluse põhjendatust.

(5) Kodakondsus- ja Migratsiooniameti või piirivalveasutuse nõudmisel on taotleja kohustatud esitama vormikohase varjupaigataotluse.

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8¹. Toimingud varjupaigataotluse esitamise korral piiril

(1) Varjupaigataotluse esitamisel piirivalveasutusele viib piirivalveasutus viivitamata läbi järgmised toimingud:

- 1) isiku ja asjade läbivaatus;
- 2) asjade ja dokumentide hoiule võtmine;
- 3) isiku tuvastamine;
- 4) vormikohase varjupaigataotluse vastuvõtmine;
- 5) seletuste võtmine Eestisse saabumise ja varjupaigataotluse aluseks olevate asjaolude kohta;
- 6) fotografeerimine ja vähemalt 14-aastase isiku daktüloskopeerimine;
- 6¹) vähemalt 14-aastase varjupaigataotleja andmete edastamine võrdlemiseks Eurodac-süsteemi keskküsuksusele vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määrustele 2725/2000 ja 407/2002;
- 7) vajaduse korral tervisekontroll;
- 8) DNA proovide võtmine ja alla 14-aastase isiku daktüloskopeerimine, kui teisiti ei ole võimalik isikut või tema põlvnemist tuvastada.

(1¹) Alla 14-aastaselt isikult sõrmejälgede ja DNA proovide võtmise otsustamisel arvestatakse eelkõige nimetatud isiku õiguste ja huvidega.

(2) Isiku läbivaatust teostab temaga samast soost isik.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingud viiakse läbi ka juhul, kui taotleja loobub varjupaigataotlusest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingute sooritamise ajaks peetakse taotleja kinni ja ta on kohustatud viibima talle määratud ruumides. Kui toimingute sooritamine kestab kauem kui 48 tundi, peetakse taotleja kinni halduskohtuniku loal.

(5) Piirivalveasutus teavitab varjupaigataotluse esitamisest kohe Kodakondsus- ja Migratsiooniametit ning kaasab vajaduse korral käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingute läbiviimisele selleks pädeva kodakondsus- ja migratsiooniametniku.

(6) Käesoleva seaduse § 8⁴ lõike 1 punktides 2–4 nimetatud varjupaigataotluse tagasilükkamise aluse ilmnemisel välismaalast, kooskõlastatult Kodakondsus- ja Migratsiooniametiga, riiki ei lubata ja ta saadetakse viivitusega piirilt tagasi.

(7) Pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingute sooritamist toimetab piirivalveasutus taotleja esmasesse vastuvõtukeskusesse ja edastab varjupaigataotluse koos hoiule võetud asjade ja dokumentidega menetlemiseks Kodakondsus- ja Migratsiooniametile.

[Lõige 8 jõustub 1. 03. 2006]

(8) Daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja DNA proovi tulemusel saadud andmed kantakse riiklikusse DNA registrisse.
[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006; 1. 03. 2006]

§ 8². Toimingud varjupaigataotluse esitamise korral Eestis viibides

- (1) Eestis viibides esitab välismaalane varjupaigataotluse Kodakondsus- ja Migratsiooniametile.
- (2) Pärast varjupaigataotluse esitamist toimetatakse taotleja esmasesse vastuvõtukeskusesse.
- (3) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet viib läbi käesoleva seaduse § 8¹ lõikes 1 nimetatud toimingud, kaasates selleks vajaduse korral teisi valitsusasutusi.
- (4) Pärast käesoleva seaduse § 8¹ lõikes 1 nimetatud toimingute läbiviimist suunab Kodakondsus- ja Migratsiooniamet taotleja vastuvõtukeskusesse.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8³. Piiratud teovõimega taotleja ja saatjata alaealise taotleja varjupaigamenetluse erisused

- (1) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 3 sätestatud ei kohaldata, kui taotleja on täisealine ja talle on määratud eestkostja.
- (2) Saatjata alaealine taotleja käesoleva seaduse tähenduses on alla 18-aastane isik, kes on Eestisse saabunud või viibib Eestis ilma vanema või eestkostjata.
- (3) Saatjata piiratud teovõimega taotlejat ja saatjata alaealist taotlejat esindab varjupaigamenetluses vastuvõtukeskuse juht või tema poolt volitatud isik, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.
- (4) Piiratud teovõimega taotlejat esindab varjupaigamenetluses tema vanem või eestkostja, kui vanem või eestkostja viibib Eestis, välja arvatud juhul, kui see oleks vastuolus taotleja õiguste ja huvidega.
- (5) Alaealisega läbiviidavate menetlustoimingute juurde kaasatakse vajaduse korral vastavate erialateadmistega isik.
- (6) Saatjata alaealise varjupaigamenetluses arvestatakse eelkõige alaealise õiguste ja huvidega.
- (7) Päritoluriigi õiguse kohast välismaalase teovõimelisust varjupaigamenetluses ei arvestata, kui see erineb Eesti õiguses sätestatud.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8⁴. Varjupaigataotluse tagasilükkamise alused

- (1) Varjupaigamenetlus lõpetatakse varjupaigataotluse tagasilükkamise otsusega, kui:
  - 1) konventsiooni teine osalisriik on vastavalt välislepingule või rahvusvahelise organisatsiooni õigusaktile vastutav varjupaigataotluse läbivaatamise eest;
  - 2) taotleja saabus Eestisse riigi kaudu, mida võib pidada turvaliseks riigiks;
  - 3) taotlejale on muus riigis antud varjupaik või muu kaitse konventsiooni artikli 1 alusel või käesoleva seaduse § 3 lõikes 4 nimetatud tagajärje eest ning see kaitse on endiselt kättesaadav;
  - 4) taotleja kodakondsusriiki või alalist asukohariiki on alust pidada turvaliseks päritoluriigiks;
  - 5) taotlejale on keeldutud käesoleva seaduse alusel elamisloa andmisest ning taotleja ei ole esitanud uusi olulisi tõendeid, mis ei olnud taotlejale varjupaigamenetluse ajal teada;
  - 6) taotleja on esitanud varjupaigataotluse vale nime all või on hävitanud, rikkunud või jätnud esitamata dokumendi või muu tõendi, mis on tema varjupaigataotluse menetlemisel olulise tähtsusega, või on esitanud ilma mõjuva põhjuseta võltsitud dokumente või muid tõendeid;
  - 7) taotleja on esitanud varjupaigataotluse menetlemisel teadvalt ebaõigeid andmeid või seletusi või on teadvalt jätnud esitamata andmeid või seletusi, mis on tema varjupaigataotluse menetlemisel olulise tähtsusega;
  - 8) taotleja on esitanud varjupaigataotluse selleks, et vältida tagasi- või väljasaatmise või väljaandmise täideviimist, kui tal on olnud eelnevalt võimalus esitada varjupaigataotlus;
  - 9) taotleja on teadvalt eiranud käesolevas seaduses sätestatud kohustusi, keeldunud või keeldub fotografeerimisest, daktüloskopeerimisest või DNA proovide andmisest või ei järgi järelevalvemeetmeid;
  - 10) taotleja tegelik eesmärk on asuda Eestisse muul põhjusel, sealhulgas leida tööd või parandada oma elutingimusi;
  - 11) taotleja ei esita usutavaid tõendeid selle kohta, et tal on põhjust karta tagakiusamist;
  - 12) taotleja seletused ei ole järjekindlad, on vastuolulised, ebatõenäolised või ei sisalda olustikulisi või isiklikke asjaolusid;
  - 13) ilmneb haldusmenetluse seaduses sätestatud taotluse läbivaatamata jätmise alus;
  - 14) taotlejal on elamisloa Eestis.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–4, 13 ja 14 nimetatud aluse ilmnemisel jäetakse varjupaigataotlus sisuliselt läbi vaatamata.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3–12 ja 14 nimetatud aluse ilmnemisel loetakse varjupaigataotlus ilmselgelt põhjendamatuks.
[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 8⁵. Turvaline riik

(1) Turvaliseks riigiks käesoleva seaduse tähenduses loetakse riiki, kes järgib konventsiooni artiklites 32 ja 33 ja ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni artiklis 3 ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 3 sätestatud kohustusi. Turvaliseks riigiks loetakse ka muud riiki, kus taotlejal oleks võimalik saada kaitset tagakiusamise eest või väljasaatmise eest taotleja päritoluriiki või muusse riiki, kus taotlejale nimetatud kaitse tagatud ei oleks.

(2) Turvalise riigi määratleb Kodakondsus- ja Migratsiooniamet.

(3) Käesoleva seaduse § 8⁴ lõike 1 punktis 2 nimetatud alusel tehtud varjupaigataotluse tagasilükkamise otsuse alusel saadetakse välismaalane Eestist välja turvalisse riiki.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8⁶. Turvaline päritoluriik

(1) Turvaliseks päritoluriigiks käesoleva seaduse tähenduses loetakse riiki, kus üldjuhul ei esine tõsist ohtu tagakiusamise ohvriks langeda. Turvalise päritoluriigi määratlemisel arvestatakse ka seda, kas riik on ühinenud peamiste inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste lepingutega ja üldjuhul järgib neid.

(2) Turvalise päritoluriigi määratleb Kodakondsus- ja Migratsiooniamet.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8⁷. Varjupaigataotluse tagasilükkamise otsus

(1) Varjupaigataotluse tagasilükkamise otsus vormistatakse kirjalikult.

(2) Varjupaigataotluse tagasilükkamise otsuses tehakse välismaalasele ettekirjutus viivitamatult Eestist lahkumiseks.

(3) Varjupaigataotluse tagasilükkamise otsusest teavitatakse välismaalast viivitamatult.

(4) Kui varjupaigataotlus lükatakse tagasi käesoleva seaduse § 8⁴ lõike 1 punktides 1 ja 2 toodud alusel, märgitakse otsuses, et varjupaigataotlust ei ole sisuliselt läbi vaadatud.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8⁸. Ettekirjutuse täitmine

(1) Käesoleva seaduse § 8⁴ lõike 1 punktides 2–4 nimetatud alusel tehtud varjupaigataotluse tagasilükkamise otsuses tehtud ettekirjutus Eestist lahkumiseks sundtäidetakse viivitamatult ja välismaalane saadetakse Eestist välja ilma halduskohtu loata väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses (RT I 1998, 98/99, 1575; 2001, 68, 407; 2002, 53, 336; 61, 375; 102, 599; 2003, 4, 21) sätestatud korras.

(2) Välismaalasele, kelle varjupaigamenetlus lõpetatakse käesoleva seaduse § 8⁴ lõike 1 punktides 5–13 toodud varjupaigataotluse tagasilükkamise alusel, tehtud ettekirjutus Eestist lahkumiseks sundtäidetakse välismaalase Eestist väljasaatmisega halduskohtu loal väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

(3) Varjupaigataotluse tagasilükkamise, välismaalase väljasaatmise ning halduskohtu loa vaidlustamine ei lükka väljasaatmist edasi. Varjupaigataotluse tagasilükkamist ega välismaalase väljasaatmist ei saa vaidlustada vaidemenetluse korras.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8⁹. Taotleja üleandmine välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti alusel

(1) Välislepingust või Euroopa Liidu õigusaktist, millega määratakse varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutav riik, tulenevate toimingute täitmist korraldab Kodakondsus- ja Migratsiooniamet, kui välisleping või Euroopa Liidu õigusakt ei sätesta teisiti.

(2) Käesoleva seaduse § 8⁴ lõike 1 punktis 1 nimetatud varjupaigataotluse tagasilükkamise otsuse alusel saadetakse välismaalane Eestist välja eelneva Eestist lahkumise ettekirjutuseta ja halduskohtu loata teise

konventsiooni osalisriiki, kes on vastavalt välislepingule või rahvusvahelise organisatsiooni õigusaktile vastutav varjupaigataotluse läbivaatamise eest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud väljasaatmise toiminguid sooritatakse vastavalt väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadusele, kui välisleping või Euroopa Liidu õigusakt ei näe ette teisiti. [RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 8¹⁰. Varjupaigataotluse tagasivõtmine

Varjupaigataotluse tagasivõtmisel kohaldatakse välismaalase suhtes väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadust. [RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8¹¹. Varjupaigataotluse läbivaatamine

(1) Varjupaigataotluse läbivaatamise käigus kontrollib Kodakondsus- ja Migratsiooniamet esitatud tõendite ja andmete õigsust, taotleja väidete usutavust ja vastavust käesoleva seaduse §-s 5 sätestatud tingimustele ja teostab selleks vajalikke menetlustoiminguid.

(2) Varjupaigataotluse läbivaatamise käigus antakse taotlejale võimalus esitada isiklikult suuliselt omapoolseid fakte ja seletusi tema varjupaigataotluse menetlemisel tähtsust omavate asjaolude kohta, sealhulgas asjaolude kohta, mis takistavad taotleja riigist väljasaatmist. Selgituse andmisele mõjuva põhjuseta ilmumata jätmine või taotleja poolt faktide ja selgituste esitamata jätmine või nende esitamisest loobumine ei takista varjupaigamenetluse lõpetamist.

(3) Taotlejale ei pea võimaldama käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud õigust, kui varjupaigamenetlus lõpetatakse käesoleva seaduse § 8⁴ lõike 1 punktides 1–4 ja 14 sätestatud alusel.

(4) Käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 sätestatud põhjustel esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise käigus kontrollib Kodakondsus- ja Migratsiooniamet § 5 lõikes 2 nimetatud elamisloa andmise aluseks oleva asjaolu esinemist. Paragrahvi 5 lõikes 2 sätestatud põhjustel esitatud elamisloa taotluse läbivaatamise käigus kontrollib Kodakondsus- ja Migratsiooniamet taotleja § 5 lõikes 1 nimetatud elamisloa andmise aluseks oleva asjaolu esinemist.

(5) Kui menetlustoiminguid sooritades kasutatakse tehnikavahendeid, teatatakse sellest eelnevalt menetlustoimingu osalejatele ja neile selgitatakse tehnikavahendite kasutamise eesmärki. [RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 8¹². Järelevalvemeetmed

(1) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet võib varjupaigamenetluse eesmärgipäraseks ja efektiivseks, lihtsaks ja kiireks läbiviimiseks kohaldada taotleja suhtes järgmisi järelevalvemeetmeid:

- 1) elamine kindlaksmääratud kohas;
- 2) ilmumine määratud ajavahemike järel Kodakondsus- ja Migratsiooniametisse registreerimisele;
- 3) Kodakondsus- ja Migratsiooniameti teavitamine elukohavahetusest või elukohast eemalviibimisest kauem kui kolm päeva;
- 4) Kodakondsus- ja Migratsiooniameti teavitamine perekonnaseisu muutumisest.

(2) Kodakondsus- ja migratsiooniametnikul ning politseiametnikul on õigus igal ajal kontrollida taotleja poolt järelevalvemeetmete järgimist.

(3) Järelevalvemeetmete kohaldamine tehakse taotlejale teatavaks kirjalikult. [RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8¹³. Elamisloa andmise ja andmisest keeldumise otsus

(1) Pärast varjupaigataotluse läbivaatamist teeb Kodakondsus- ja Migratsiooniamet kirjaliku põhjendatud otsuse anda taotlejale elamisloa või keelduda elamisloa andmisest.

(2) Elamisloa andmisest keeldumise korral tehakse sama otsusega välismaalasele ettekirjutus Eestist lahkumiseks.

(3) Elamisloa andmisest keeldumise otsuse ja sellega tehtud Eestist lahkumise ettekirjutuse võib vaidlustada halduskohtus kümne päeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Ettekirjutus ei kuulu sundtäitmisele enne kohtulahendi jõustumist. Otsust ja ettekirjutust ei saa vaidlustada vaidemenetluse korras. [RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8¹⁴. Elamisloa andmisest keeldumise otsuse sundtäitmine

(1) Elamisloa andmisest keeldumise otsuses tehtud ettekirjutus Eestist lahkumiseks sundtäidetakse 15 päeva möödumisel otsuse tegemise päevast arvates väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

(2) Kui on põhjendatud alus arvata, et välismaalane ei täida elamisloa andmisest keeldumise otsuses tehtud ettekirjutust Eestist lahkumiseks vabatahtlikult, paigutatakse ta halduskohtu loal väljasaatmiskeskusesse kuni väljasaatmiseni.

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 8¹⁵. Varjupaigamenetluse keel

(1) Varjupaigamenetlus viiakse läbi eesti keeles. Menetlustoimingu võib menetlust läbiviiva ametniku nõusolekul läbi viia muus keeles, milles välismaalane suudab ennast suuliselt arusaadavaks teha.

(2) Kui taotleja ei oska piisavalt eesti keelt, siis tuleb taotlejaga vahetult läbiviidavate menetlustoimingute juurde kutsuda tõlk või muu keelevahendaja, kes tõlgib tähtsust omavad asjaolud keelde, milles välismaalane suudab ennast suuliselt arusaadavaks teha. Tõlki või muud keelevahendajat ei pea kaasama, kui menetlustoiming viiakse läbi keeles, milles välismaalane suudab ennast suuliselt arusaadavaks teha.

(2¹) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud valitsusasutus võib sooritatavate menetlustoimingute tõlkimisele kaasata tõlgi või keelevahendaja sidevahendeid kasutades.

(3) Välismaalasel on õigus kutsuda menetlustoimingu juurde oma kulul ja valikul sobiv tõlk või muu keelevahendaja, kui see on võimalik viivituseeta ning on tagatud keelevahenduse objektiivsus.

(4) Taotleja esitatud tõendid tõlgitakse vajaduse korral eesti keelde. Taotleja esitatud tõendeid ei tõlgita eesti keelde, kui neil ei ole varjupaigamenetluses vahetut tähtsust.

(5) Elamisloa andmise või andmisest keeldumise otsus tõlgitakse taotlejale tervikuna, välja arvatud juhul, kui taotlejal on esindaja.

[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 8¹⁶. Dokumentide kättetoimetamine

(1) Esmases vastuvõtukeskuses või vastuvõtukeskuses viibivale taotlejale loetakse otsus, kutse, teade või muu dokument kättetoimetatuks selle saatmisel esmasesse vastuvõtukeskusesse või vastuvõtukeskusesse.

(2) Kui taotleja elab väljaspool vastuvõtukeskust, loetakse otsus, kutse, teade või muu dokument taotlejale kättetoimetatuks, kui see on taotlejale edastatud tema poolt näidatud elukoha aadressil või see on edastatud taotleja esindajale.

(3) Esmase vastuvõtukeskuse või vastuvõtukeskuse annab viivitamata otsuse, kutse, teate või muu dokumendi taotlejale kätte allkirja vastu.

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

2. peatükk TAOTLEJA VASTUVÕTMINE

§ 9. Taotleja viibimine esmasest vastuvõtukeskuses

(1) Taotleja, kes esitas varjupaigataotluse riigis viibides, on kohustatud viibima esmasest vastuvõtukeskuses, kuid mitte kauem kui 48 tundi.

(2) Pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaega võib taotlejat kohustada esmasest vastuvõtukeskuses viibimiseks halduskohtuniku loal järgmistel juhtudel:

1) taotleja isik ei ole tuvastatud, sealhulgas juhul, kui taotleja ei aita kaasa oma isiku tuvastamisele või takistab oma isiku tuvastamist;

2) käesoleva seaduse § 8¹ lõikes 1 nimetatud toimingute sooritamiseks;

3) varjupaigamenetluses tähtsust omavate asjaolude tuvastamiseks, kui taotleja ei aita kaasa või takistab nimetatud asjaolude tuvastamist;

4) on põhjendatud alus arvata, et taotleja on välisriigis toime pannud tõsise kuriteo;

5) taotleja on korduvalt või tõsiselt rikkunud vastuvõtukeskuse sisekorraeeskirju;

6) taotleja ei järgi tema suhtes kohaldatud järelevalvemeetmeid või taotleja ei täida käesolevas seaduses sätestatud muid kohustusi;

7) taotleja viibimine esmasest vastuvõtukeskuses on vajalik riigi julgeoleku ja avaliku korra kaitsmise huvides.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud loa saamiseks esitab halduskohtule taotluse Kodakondsus- ja Migratsiooniamet.

(4) Taotlejal, kes on kohustatud viibima esmases vastuvõtukeskuses, on lubatud sealt lahkuda Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti kirjalikul loal või vältimatu arstiabi saamiseks.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 9¹. Taotleja viibimine väljasaatmiskeskuses

Taotlejat, kes esitas varjupaigataotluse väljasaatmiskeskuses või vanglas viibimise ajal või väljasaatmise täideviimise käigus, ei paigutata esmasesse vastuvõtukeskusesse, vaid ta viibib varjupaigamenetluse lõppemiseni vastavalt väljasaatmiskeskuses või vanglas.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 9². Taotleja viibimine vastuvõtukeskuses

(1) Varjupaigamenetluse ajal on taotleja kohustatud elama vastuvõtukeskuses.

(2) Väljaspool vastuvõtukeskust võib taotleja elada Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti kirjalikul loal, kui:

- 1) taotleja majutamise ja ülalpidamise tagab Eestis seaduslikult elav isik;
- 2) taotlejal on piisavalt rahalisi vahendeid enda majutamise ja ülalpidamise tagamiseks;
- 3) taotleja elamine väljaspool vastuvõtukeskust on vajalik tema turvalisuse tagamiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud asjaolusid on taotleja kohustatud tõendama.

(4) Kodakondsus- ja Migratsiooni amet võtab taotlejalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud loa ära, kui loa andmise aluseks olevad asjaolud on ära langenud, taotleja ei järgi tema suhtes kohaldatud järelevalvemeetmeid või taotleja ei täida käesolevas seaduses sätestatud muid kohustusi.

(5) Taotleja, kes varjupaigamenetluse ajal elab vastuvõtukeskuses, on kohustatud öisel ajal viibima vastuvõtukeskuses. Öiseks ajaks loetakse ajavahemikku kella 22-st kuni 6-ni.

(6) Vastuvõtukeskus võib taotlejal lubada vastuvõtukeskusest öisel ajal eemalviibimist järgmistel juhtudel:

- 1) arstiabi saamiseks;
- 2) vältimatut arstiabi vajava perekonnaliikme juures viibimiseks;
- 3) Eestis seaduslikult viibiva isiku põhjendatud taotluse alusel.

(7) Taotleja, kes varjupaigamenetluse ajal elab väljaspool vastuvõtukeskust, on kohustatud teavitama Kodakondsus- ja Migratsiooni ametit oma elukohast ja selle muutumisest.

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 10. Esmane vastuvõtukeskus ja vastuvõtukeskus

[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

(1) Esmane vastuvõtukeskus on Sotsiaalministeeriumi hallatav riigiasutus, mille ülesandeks on korraldada välismaalasele vajalike teenuste osutamist varjupaigamenetluse ajal.

(2) Vastuvõtukeskus on Sotsiaalministeeriumi hallatav riigiasutus, mille ülesandeks on korraldada taotlejale vajalike teenuste osutamist varjupaigamenetluse ajal.

(3) Esmase vastuvõtukeskuse ja vastuvõtukeskuse sisekorraeskirjad kinnitab asutuse juht.

(4) Esmane vastuvõtukeskus korraldab välismaalasele vastavalt vajadusele toetusena:

- 1) ajutise majutamise;
- 2) toitlustamise ja varustamise esmavajalike riietus- ja muude tarbeesemete ning hügieenivahenditega;
- 3) vältimatu abi ja tervisekontrolli;
- 4) hädavajalikud tõlketeenused;
- 5) informeerimise tema õigustest ja kohustustest;
- 5¹) käesoleva seaduse alusel läbiviidavate toimingute sooritamiseks vajaliku transporditeenuse osutamise;
- 6) muud esmavajalikud teenused.

(5) Vastuvõtukeskus korraldab taotlejale vastavalt vajadusele toetusena:

- 1) majutamise varjupaigamenetluse ajal;
- 2) vastuvõtukeskuses elava taotleja ja käesoleva seaduse § 9² lõike 2 punkti 3 alusel väljaspool vastuvõtukeskust elava taotleja varustamise toiduainetega või toitlustamise, varustamise esmavajalike riietus- ja muude tarbeesemete ning hügieenivahenditega ja rahaga hädapärasteks pisikulutusteks § 10² lõikes 5 toodud määras;
- 3) vältimatu abi ja tervisekontrolli;
- 4) hädavajalikud tõlketeenused ja eesti keele õpetamise;
- 5) informeerimise tema õigustest ja kohustustest;

5¹) käesoleva seaduse alusel läbiviidavate toimingute sooritamiseks vajaliku transporditeenuse osutamise;
6) muude esmavajalike teenuste osutamise.

(6) [Kehtetu - RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 10¹. Saatjata alaealise taotleja Eestis viibimise tingimused

(1) Saatjata alaealine taotleja paigutatakse varjupaigamenetluse ajaks vastuvõtukeskusesse või hoolekandeesutusse ning talle tagatakse eakohane hoolekanne.

(2) Kui Kodakondsus- ja Migratsiooniametil tekib põhjendatud kahtlus taotleja poolt oma vanuse kohta esitatud andmete suhtes, viiakse läbi meditsiinilised uuringud taotleja vanuse kindlaksmääramiseks. Nimetatud juhul võib taotleja paigutada uuringu ajaks esmasse vastuvõtukeskusesse.

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 10². Rahaline toetus ja selle määrad

(1) Taotleja soovil võib § 10 lõike 5 punktis 2 toodud vastuvõtukeskuse poolt pakutavad teenused, välja arvatud varustamine esmavajalike riietus- ja muude tarbeesemetega, asendada rahalise toetusega käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 toodud määras.

(2) Väljaspool vastuvõtukeskust § 9² lõike 2 punktide 1 ja 2 alusel elavale taotlejale ei maksta rahalist toetust ega võimaldata § 10 lõike 5 punktide 1 ja 2 alusel vastuvõtukeskuse poolt pakutavaid teenuseid.

(3) Taotlejale makstav rahaline toetus on võrdne kehtiva minimaalsetest tarbimiskulutustest lähtuva toimetulekupiiriga.

(4) Perekonna teise ja iga järgneva liikme toetuse suurus on 80 protsenti perekonna esimese liikme toetuse suuruselt. Toetust makstakse üksnes taotlejatest perekonnaliikmetele.

(5) Vastuvõtukeskuses elavale taotlejale makstav toetus hädapärasteks pisikulutusteks moodustab 10 protsenti käesoleva paragrahvi lõikes 3 toodud määra.

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§-d 11--12¹

[Kehtetud – RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

3. peatükk PAGULASE VASTUVÕTMINE JA TEMA SOTSIAALSED ÕIGUSED

§ 13. Vastuvõtmise korraldamine

(1) Välismaalane, kellele on antud varjupaik, võib vastuvõtukeskuses viibida kuni kohalikku omavalitsusüksusesse elama asumiseni.

(2) Sotsiaalministeerium korraldab kokkuleppel kohalike omavalitsustega pagulaste asumise kohalikesse omavalitsusüksustesse, arvestades pagulaste tervise seisundit, sugulaste ja hõimlaste elukohta ning pidades silmas töötamis- ja elamisvõimalusi ning pagulaste proportsionaalset jaotumist kohalike omavalitsusüksuste vahel. Pagulane võib osaleda talle sobiva kohaliku omavalitsusüksuse otsimisel.

(3) Sotsiaalministeerium korraldab pagulase kohalikku omavalitsusüksusesse asumise nelja kuu jooksul, alates taotlejale varjupaiga andmise päevast. Tähtaja jooksul kohalike omavalitsusüksustega kokkuleppele mitte jõudmisel korraldab käesoleva paragrahvi lõikes 4 toodud teenuste osutamist pagulasele Sotsiaalministeerium.

(4) Pagulase vastuvõtmist korraldab kohalik omavalitsus ja osutab vajaduse korral pagulasele kaasabi:

- 1) elukoha leidmisel;
- 2) sotsiaal- ja tervishoiuteenuste saamisel;
- 3) tõlketeenuse ja eesti keele õppimise korraldamisel;
- 4) oma õiguste ja kohustuste kohta teabe saamisel;
- 5) muude küsimuste lahendamisel.

(5) Pagulase kohalikku omavalitsusüksusesse elama asumisel tekkivad kulud kaetakse riigieelarvest Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tingimustel ja korras.

(6) Pagulane, kes ei soovi elama asuda kohalikku omavalitsusüksusesse, kus ollakse tema vastuvõtmiseks valmis, peab ise otsima elukoha ja kandma sellega seotud kulud. Pagulasele võimaldatakse majutus vastuvõtukeskuses kahe kuu vältel pärast keeldumist
[RT I 2002, 42, 266- jõust. 01.01.2003]

§ 14. Pagulase sotsiaalsed õigused

(1) Pagulasel on Eestis viibimise ajal õigus saada riiklikku elatusraha, peretoetusi, tööturuteenuseid ja töötutoetust, sotsiaaltoetusi ja muud abi Eesti alalise elanikuga samadel alustel, mis on sätestatud seadustes ning Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tingimustel ja korras.

(2) Kohalik omavalitsus võib maksta pagulasele, kelle varaline seis ei võimalda elamist korraldada omal kulul, ühekordset toimetulekutoetust.

(3) Pagulasele, kes pöördub tagasi oma kodakondsusriiki, alalisse asukohariiki või asub ümber muusse riiki, võib Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tingimustel ja korras maksta riigieelarvest ühekordset toetust ulatuses, mis korvab täielikult või osaliselt tema reisikulud .

(4) Füüsiline või juriidiline isik võib osaleda pagulase vastuvõtmisel ja tema toetamisel, andes majanduslikku või muud abi. Abiandmist koordineerib kohalik omavalitsus, käesoleva seaduse § 13 lõikes 3 sätestatud juhtudel Sotsiaalministeerium.

(5) Pagulase perekonnaliikmel, kellele on antud käesoleva seaduse alusel elamisluba kui pagulasele, on käesolevas paragrahvis sätestatud õigused.
[RT I 2005, 54, 430- jõust. 01.01.2006]

4. peatükk ELAMISLOA ANDMINE, PIKENDAMINE JA KEHTETUKS TUNNISTAMINE

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 15. Elamisloa kehtivusaeg

Käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 või 2 nimetatud elamisluba antakse kehtivusajaga kuni kaks aastat.

§ 16. Elamisloa andmine välismaalase perekonnaliikmele

(1) Käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 või 2 nimetatud välismaalase, kellele on antud elamisluba, alaealise lapsele võib tema seadusliku esindaja taotlusel anda samal alusel ja sama kehtivusajaga elamisloa.

(2) Käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 või 2 nimetatud välismaalasega, kellele on antud elamisluba, samast kodakondsusest olevale abikaasale võib anda samal alusel ja samasuguse kehtivusajaga elamisloa, kui abielu on sõlmitud enne elamisloa taotluse esitamist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud alaealise lapse või abikaasa (edaspidi *perekonnaliige*) elamisloa andmisel ei kohaldata välismaalaste seadust.

(4) Perekonnaliikmele keeldutakse elamisloa andmisest või selle pikendamisest või elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui ta ohustab riigi julgeolekut, ühiskondlikku turvalisust või avalikku korda.

(5) Perekonnaliikme elamisloa pikendamisest keeldutakse või see tunnistatakse kehtetuks asjaolu ilmnemisel, mis oleks välistanud elamisloa andmise.

(6) Perekonnaliikmele antud elamisloa suhtes kohaldatakse järgmisi lisatingimusi:

- 1) tähtajalise elamisloa kehtivusaeg ei tohi ületada välismaalase tähtajalise elamisloa kehtivusaega;
- 2) tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui välismaalasele antud tähtajalist elamisluba ei pikendata;
- 3) tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks samaaegselt välismaalase elamisloa kehtetuks tunnistamisega;
- 4) tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui elamisloa andmise aluseks olnud asjaolu on ära langenud.

(7) Alaealise lapse elamisluba ei või kehtetuks tunnistada ega keelduda selle pikendamisest, kui see ei ole kooskõlas lapse õiguste ja huvidega.

(8) Käesoleva paragrahvi lõiget 6 ei kohaldata välismaalase suhtes, kellele anti elamisluba kui alaealisele lapsele, pärast tema täisealiseks saamist.

§ 17. Tähtajalise elamisloa pikendamine

Kodakondsus- ja Migratsiooniamet võib elamisluba pikendada, kui asjaolud, mis tingisid elamisloa andmise, ei ole ära langenud ja ei esine elamisloa kehtetuks tunnistamise aluseks olevat asjaolu. Elamisluba pikendatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 18. Elamisloa kehtetuks tunnistamine

- (1) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet tunnistab välismaalasele antud tähtajalise elamisloa kehtetuks, kui:
- 1) välismaalane on vabatahtlikult võtnud uuesti vastu oma kodakondsusriigi kaitse;
  - 2) välismaalane saab oma vabal tahtel tagasi varem kaotatud kodakondsuse;
  - 3) välismaalane saab mõne muu riigi kui Eesti kodakondsuse;
  - 4) välismaalane on naasnud kodakondsusriiki või alalisse asukohariiki;
  - 5) välismaalane ei vaja enam Eesti riigi kaitset, kuna asjaolud, mis tingisid elamisloa andmise, on ära langenud;
  - 6) välismaalane asub oma vabal tahtel alaliselt elama mõnda muusse riiki;
  - 7) välismaalase suhtes ilmneb elamisloa andmisest või pikendamisest keeldumise aluseks olev asjaolu;
  - 8) välismaalase suhtes ilmneb varjupaigataotluse tagasilükkamise aluseks olev asjaolu;
  - 9) välismaalane ohustab riigi julgeolekut, ühiskondlikku turvalisust või avalikku korda.

(2) Välismaalasele, kellele on antud elamisluba käesoleva seaduse § 5 lõike 1 alusel, võib elamisloa kehtetuks tunnistamise korral elamisloa andmise aluse äralangemise tõttu anda tema esitatud elamisloa taotluse alusel § 5 lõikes 2 nimetatud elamisloa, kui ei esine elamisloa andmisest keeldumise aluseks olevaid asjaolusid.

§ 19. Alalise elamisloa andmine

Välismaalasele, kellele on antud tähtajaline elamisluba, antakse alaline elamisluba välismaalaste seaduses sätestatud alustel ja korras.

§ 20. Tööloa andmine

Välismaalane, kellele on antud elamisluba, võib Eestis töötada välismaalaste seaduses sätestatud tingimustel.

§ 21. Elamisloa taotluse vorm ja selles esitatavad andmed

Käesoleva seaduse § 5 lõigetes 1 ja 2 nimetatud taotluse vormi ja selles esitatavate andmete loetelu kehtestab siseminister määrusega .

5. peatükk VARJUPAIGATAOTLEJA TUNNISTUS JA PAGULASE REISIDOKUMENT

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 22. Varjupaigataotleja tunnistus

(1) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet annab taotlejale pärast taotleja saatmist vastuvõtukeskusesse varjupaigataotleja tunnistuse, mis tõendab, et välismaalane taotleb Eestis varjupaika. Taotleja, kes viibib väljaspool vastuvõtukeskust, on kohustatud politsei nõudmisel esitama tunnistuse selle kontrollimiseks ning taotleja isiku tuvastamiseks.

- (2) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet tunnistab varjupaigataotleja tunnistuse kehtetuks järgmistel juhtudel:
- 1) varjupaigamenetluse lõppemise korral;
  - 2) kui dokument või selles sisalduv kanne või andmed on ebaõiged;
  - 3) kui dokument on muutunud kasutamiskõlbmatuks või selles sisalduv kanne loetamatuks;
  - 4) dokumendi kasutaja surma korral;
  - 5) dokumendi kaotsimineku või hävimise korral.

(2¹) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet ei tunnista varjupaigataotleja tunnistust kehtetuks kuni varjupaigataotluse tagasilükkamise või varjupaiga andmisest keeldumise otsuses tehtud Eestist lahkumise ettekirjutuse sundtäitmiseni.

(3) Varjupaigataotleja tunnistuse kehtetuks tunnistamise puhul võtab Kodakondsus- ja Migratsiooniamet selle võimaluse korral välismaalaselts ära.

(4) Tunnistuse vormi ja sellele kantavate andmete loetelu kehtestab siseminister määrusega .
[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 22¹. Pagulase reisisdokument

Pagulasele antakse pagulase reisisdokument isikut tõendavate dokumentide seaduses (RT I 1999, 25, 365; 2000, 25, 148; 26, 150; 40, 254; 86, 550; 2001, 16, 68; 31, 173; 56, 338; 2002, 61, 375; 63, 387; 90, 516) sätestatud tingimustel.

6. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 23. Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega

(1) Pagulaste probleemide lahendamisel teeb Eesti Vabariik koostööd ÜRO Pagulaste Ülemkomissari Ametiga, aidates teda konventsiooni kohaldamise järelevalves.

(2) Eesti Vabariik tagab konventsiooni järgsete kohustuste täitmise ja edastab Ülemkomissari Ametile teavet ning statistilisi andmeid järgmiste asjaolude kohta:

- 1) pagulaste olukord;
  - 2) konventsiooni kohaldamine;
  - 3) pagulaste kohta kehtivad ja kehtestatavad õigusaktid.
- [RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 23¹. Varjupaigataotlejate ja pagulaste register

Varjupaigataotluse esitanud isikute ja pagulaste kohta peetakse riiklikku pagulaste registrit.

§ 24. Välismaalase passi kasutamine

Kuni konventsiooni artiklis 28 sätestatud reisisdokumendi väljaandmiseni Eestis võidakse käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 nimetatud pagulasele anda välismaalase pass, millesse on tehtud eesti ja inglise keeles kanne "28. juuli 1951. a. konventsioon" ning mille kehtivus on kuni kaks aastat. Välismaalase passi väljaandmine toimub kooskõlas välismaalaste seadusega.

§ 25. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 26. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub üheaegselt konventsiooniga.

Õiend

Redaktsiooni lõpuajaks oli märgitud 30.06.2006, õige on 31.05.2006